

Molnár Katalin

4D

**Diskurzus
a digitális didaktikai diverzitásról**

Beszélgetőkönyv

Dunakeszi

2021

Szakmai lektor:
Szakács Gábor

Borítóterv:
Timár András

Molnár Katalin, 2021

Minden jog fenntartva!
A könyv másolása és terjesztése, információs rendszerben tárolása, valamint
bármilyen célra való további felhasználása a szerző és a kiadó írásbeli
engedélye nélkül tilos.

Tilos továbbá terjeszteni másféle kötésben, borítóval
és tördelésben, mint amilyen formában kiadásra került.

ISBN 978-615-01-3579-3

TARTALOMJEGYZÉK

Lektori ajánlás.....	7
Kedves Olvasó!	10
Előszó	11
Digitális napló 1. rész Első alámerülésem az online oktatás tengerében	16
<i>Horváthné Gombár Ágnes: A virtuális mesterműhely</i>	<i>21</i>
Digitális napló 2. rész	23
Lassan bejelövök... ..	23
<i>Mausch Zoltán: A 2020. november 28., szombati oktatási nap margójára</i>	<i>25</i>
Digitális napló 3. rész Online idővihar	26
<i>Egri Imre: A különös tanárnő</i>	<i>29</i>
Digitális napló 4. rész Nem a sok vagy a kevés, hanem a mit és a hogyan... ..	30
Digitális napló 5. rész Még hogy egy fecske nem csinál nyarat!?	32
<i>Boross Tamás: Kommunikációsok egymás közt.....</i>	<i>35</i>
Digitális vendégnaplók 1. Az első bátor vállalkozó.....	36
<i>Stréhli Georgina: Első digitális szárnypróbálgatásaim</i>	<i>36</i>
Digitális vendégnaplók 2. Akit nem kellett sokáig győzködni.....	38
<i>Gál Erika: Digitális vendég.....</i>	<i>38</i>
Digitális vendégnapló 3. Nemcsak Katát könnyű táncba vinni... ..	42
<i>Zsolt Péter: Amikor egy vegyész táncol... ..</i>	<i>43</i>
Digitális vendégnaplók 4. Mese, mese, Márta.....	45
<i>Fekete Márta: A hétfejű sárkány esete az online oktatással.....</i>	<i>45</i>
Digitális napló 6. rész Online vizsgák.....	48
<i>Molnárné Jancsik Beáta: Kedves Kata tanárnő naplója!</i>	<i>51</i>
Digitális vendégnaplók 5. A műfaj felszabadító ereje.....	52
<i>Hegedűs Judit: Napló-nosztalgia</i>	<i>52</i>
Digitális vendégnaplók 6. A legifjabb tanerő.....	55
<i>Papp Dávid: Digitális oktatás? Nem is olyan rossz! Nekem már jó... ..</i>	<i>55</i>
Digitális vendégnaplók 7. Rendőr vagy tanár? Nem lehetne inkább és?	59
<i>Sivadó Máté: Mintha mindig is erre a munkára készültem volna.....</i>	<i>60</i>
Digitális napló 7. rész A kreatív tündér esete a tanulással.....	62
<i>Kutyik Margit: Én hiszek a tündérekben.....</i>	<i>66</i>
<i>Molnár Csaba: A hallgatók kapcsolatának Margójára</i>	<i>67</i>
Digitális vendégnaplók 8. Kreatív moderálás.....	69
<i>Magasvári Adrienn: Bandi és a távoktatás.....</i>	<i>70</i>
Digitális napló 8. rész Online lámpaláz.....	73
<i>Tripponné Dobi Tünde: Kedves EtiKati Tanárnő!.....</i>	<i>77</i>
Digitális vendégnaplók 9. Kreatív tanulás – méghozzá idegen nyelven.....	79
<i>Barnucz Nóra: Izgulok... ..</i>	<i>79</i>
Digitális vendégnaplók 10. A digitális mentor	82
<i>Uricska Erna: Fogason hagyott emlékeim</i>	<i>82</i>
Digitális napló 9. Online gyorsvonal.....	85
<i>Zimoványi Kitti: EtiKati naplója.....</i>	<i>87</i>

Digitális vendégnaplók 11. Egy nyelvtanár, két egyetem, két szaknyelv.....	88
Kovács Éva: Félig digitális, félig analóg	88
Digitális vendégnaplók 12. Kortársak.....	97
Szabó Andrea: Babi néni és a távtanítás	97
Digitális vendégnaplók 13. Maradandó élmény és pedagógia.....	97
Cieleszky Péter: Ez jó mulatság.....	98
Digitális napló 10. rész Digitálisdiák-dialógusok.....	101
Puchinszki László: Az eltűnt idő tárgyak nyomában, avagy kalandjaim integrált Társadalomtudományiában.....	102
Suba László: Józsi jelenléti oktatás vámjoggal vagy hasonlóval töltve	104
Digitális napló 11. rész Kollegiális kollokviumok.....	105
Uricska Erna: Kedves Napló!.....	107
Digitális napló 12. rész Online tanulók online tanítani.....	108
Pallai Éva: Amikor a tanárok tanulnak – online tanítani.....	110
Digitális napló 13. rész Demóváltozat	113
James Bond: Mi ez az egész???	115
Bartók György: Újra iskolapadban – de kicsit másképp	117
Digitális napló 14. rész Tanári (kar)mesterség: a teljes verzió.....	118
Digitális vendégnaplók 14. Hol van már a tavalyi hó?.....	120
Pólyáné Balla Julianna: Távoktatás a rendészeti pályaeorientációban	120
Digitális vendégnaplók 15. A kedves napl(ól)opó	123
Bándli Tibor: Thriller vagy doku?	123
Digitális vendégnaplók 16. A szelíd (tan)erő.....	127
Klajné Patai Andrea: Hiányérzetek.....	128
Digitális napló 15. rész Online boldogság-tréning.....	130
Digitális vendégnaplók 17. A cukrászból lett rendőrből lett oktató.....	133
Császár Erzsébet: Naplónagyakozás	134
Digitális vendégnaplók 18. Tollkoptató.....	136
Nagy Ákos: Ember és/vagy technika?	137
Digitális napló 16. rész Hospitálási naplót nyitok	140
Kiss Gábor: Hospitálás előtt, közben, után	143
Digitális napló 17. rész Virtuális igazgatóság – ez már a jövő?.....	145
Erdős Ákos – Magasvári Adrienn: Igen, ez már a jövő!.....	147
Digitális napló 18. rész Távhospitálás, mint sajátos tér- és időutazás	149
Bándli Tibor: Hospitálás	153
Nagy Ákos: Kíméletesen őszinte visszajelzés – és a hatása	154
Digitális vendégnaplók 19. Kommentár egy kommentár(gyűjtemény) elé	155
Karmazsinné dr. Srágli Izabella: A boldogság napján boldognak lenni az online térben.....	155
Digitális napló 19. rész Router, fogpiszkáló, rendészeti kommunikáció	160
Szilágyi Attila: Születésnapunkra.....	162
Digitális napló 20. rész Vissza a jövőbe!	164
Milus Gábor: Kolléga, diáktárs, tanár?	168
Digitális napló 21. rész Kölcsön hospitálás és néhány régi hallgató is visszajár	169
Amberg Erzsébet: A mit és a hogyan.....	171

Digitális napló 22. rész Online tanítók online tanítani	172
<i>Gergely György: Potyautasok VIP jeggyel</i>	175
Digitális vendégnaplók 20. Jogászbál helyett	176
Szilvásy György Péter: A jognak online asztalánál mind egyaránt foglalunk helyet?	177
Digitális vendégnaplók 21. Tanítványból szerzőtárs majd kolléga	179
Amberg Erzsébet: Professzionális tanulástámogatási ambíciók	180
Digitális vendégnaplók 22. Büntetőeljárás – a mumus	182
Vári Vince: Eljárásjogi tudásgyár – digitális változat.....	183
Digitális vendégnaplók 23. Tévétorna?	186
Doroszlai András: Az online oktatás és a testnevelés	187
Digitális napló 23. rész Különleges doktori (külön)órák	189
<i>Felföldi Péter: A mérnök és a retorika</i>	192
<i>Németh Ágota: Mozart, az írás meg a csoki</i>	194
<i>Kalmár Ádám: A kiselsősök és a nyelvi és kommunikációs készségek</i>	196
Digitális vendégnaplók 24. Futtában	198
Héra Gábor: Óh, azok a boldog békeidők!.....	199
Digitális napló 24. rész Hibrid szakzáró dolgozatok	202
<i>Molnár Ildikó: Ilyen hamar elkészült?</i>	205
<i>Moni Eszter: KATALizátor</i>	206
<i>Mészáros József: Az örök optimista</i>	207
<i>Dakos Csaba: „A konzulensek rémálma...”</i>	208
Digitális vendégnaplók 25. Biztosítva áll már a jövő?	211
Molnár Réka: Iskola dolog nénikémnek	212
Digitális napló 25. rész Pedagógusnapra: T/each other with love	214
<i>Gál Erika – Papp Dávid: Üzenet a szerkesztőnek</i>	217
Ráadás digitális vendégnaplók 1. Szigorúan titkos?	219
Drusza Tamás: Digitális oktatás – A nemzetbiztonsági képzés lehetőségei.....	219
Ráadás digitális vendégnaplók 2. Három etűd	222
Gál Erika – Fekete Csaba – Kis Márton Zoltán: A gyakorlat	222

DIGITÁLIS VENDÉGNAPLÓK 13.³⁰ MARADANDÓ ÉLMÉNY ÉS PEDAGÓGIA

Cieleszky Pétert 2015. április 13-án ismertem meg. Azért tudom ennyire pontosan, mert onnantól – és azt hiszem, ezt az ő nevében is mondhatom – mindkettőnk életében nagyon fontos öt nap következett. Az apropót úgy hívják: *élménypedagógia*. Nehéz, mély, de gyönyörűséges önmagunk keresése volt ez, feladatról feladatra, óráról órára, napról napra. Peti volt az első csoporttárs, akivel a hétfő reggeli érkezéskor találkoztam. Mosolyogtunk, kíváncsian fürkészve, de bizalommal fordultunk egymás felé, és adtuk át magunkat a közös tanulásnak. Akinek ez kevésbé érthető, annak egyrészt ajánlom elolvasni a róla szóló beszámolómat³¹. Másrészt meg... Nincs másrészt. Ez az egész valóban csak saját élmény alapján érthető.

Amiért ez az emlék nagyon is idetartozik, az az, hogy akivel az ember egy ilyen intenzív élményen megy át, azzal olyan szövetséget köt, amely tartósan, kimondatlanul és láthatatlanul is fennmarad. Pláne ha még ezek után egyikük a másikának mesterhallgatója is lesz. Esetünkben éppen ez történt.

2017 őszén Petivel az egyetemi büfében futottunk össze, és három percen belül nemcsak az volt egyértelmű, hogy hozzám veszi fel a nagyon élménydús mesterhármast tréningorozatát, de hamarosan az is, hogy nálam írja majd a diplomamunkáját. És lőn. Ez se volt elég neki (na jó, nekem se). Még meg se száradt dolgozatán a tinta, ugyanazzal a tollal már a doktori iskolába szóló jelentkezési lapját töltöttük. Igen, jól sejti a kedves olvasó: témavezetőjének választott. Fel is vették, és azóta lassan már a második évet töltjük szüntelen és kölcsönös inspirációban, hol magas röptű filozofálások, hol harsány röhögések közepette.

Néhányan azt mondják, nehéz ember. Hát, nem tudom, én ezt valamiért nem érzékelem. Bár szent igaz, aki KötKatival akarna kötekedni, az nem az én emberem. Petinek eszébe se jut. Szelíden és észrevétlenül vezetgetem a doktori tanulmányok és kutatások útvesztőiben, biztatom, ösztönzöm, amikor épp az kell neki, és nagyon megtisztelő, hogy rám bízza és hagyja magát. Persze közben kényesen ügyelek arra, hogy meghagyjak neki minden autonómiát, amit ugyanannyira igényel, mint én. Hiszem, hogy eljön az az idő is, amikor együtt taníthatunk.

Addig is gondoltam, meglesem, mit művel élete első online tanóráján. Két hete hívott, hogy kapott egy lehetőséget, és én tanárnője jogán egészen egyszerűen meghívtam magam a 2021. február 18-i online előadására. Az óratartást lehetővé tevő professzornak se volt kifogása ellene/m, így hát fogtam a kis hospitálási füzetem, beültem a digitális tanterembe a 140 nappalis hallgató közé, és füleltem, mit ad elő és hogyan Peti.

Nem okozott sem csalódást, sem meglepetést. Büszke voltam rá, hogy az enyéim közt tudhatom. Az óra után rapid elemzés-értékelés következett (amúgy

³⁰ Megjelenés: 2021. február 26. Forrás: <http://www.nyelvilektoralas.hu/digitalis-vendegnaplok-13/>

³¹ Lásd itt: <http://www.nyelvilektoralas.hu/elmeny-pedagogia-elmenypedagogia/>

ez az ő szakmája, de most fordult a kocka hirtelen), majd a kérdés, amellyel biztosra mentem: Peti, ugye megírnád ezt a napot a Digitális vendégnaplómba? Na ná, hogy igen!

Cieleszky Péter: Ez jó mulatság...

Az első online órám, amit nem hallgatóként töltöttem el. Közhelyszerűen azt mondanám: „*ez jó mulatság, férfimunka volt*”. De csak ismeretleneknek, hogy elkerüljem a magyarázkodást. Mert nem éreztem jó mulatságnak, legalábbis nem ez a megfelelő kifejezés arra, amit utána éreztem... És a hiúságomat sem szeretném legyezgetni. Láttam, hogy az egyes ember mit kezd a terheivel. Én valaha volt kisfiúként még ma is felismerem a minden fiúgyermekben megbúvó megmentőt, a hőst, a katonát... Valahol ez megmaradt bennünk, felnőtt gyermekekben. Én ilyen gondolatokkal készülök mindig az életemben, hogy átsegítsem magam a nehézségeken. És voltak, amelyekhez kellett is. De talán ez a helyzet azokhoz nem hasonlítható.

Viszont én minden nap, ahogy az óra közelített, egyre gyengébbnek és tudatlanabbnak éreztem magam. Vártam, hogy elég mélyre kerüljek ahhoz, hogy meg akarjam menteni magam. Nem szeretem már ezt az érzést, esetenként játszmázásnak érzem – magammal. A fenébe is, csak egy online óráról van szó... *csak* arról.

Hozzáteszem, az életemben a kisebb terheket mindig rosszabbul viseltem, mint a nagyobb, sorsformáló illúzióval érkezőket. Valahogy az utóbbi esetében mindig automatára kapcsolok, és az arányokat sem véttem el oly gyakran. De itt valósággal aggódtam. Komolyan kellett magam vennem, mert érthetetlen módon a kezdeti egészséges félelmemet szorongás váltotta fel.

De nevésetek csak. Nekem is azt kell, ha visszatekintek. Ilyen távlatok hogyan kerülhetnek egymás mellé bennem? Világmegváltó gondolatok és küzdelmek egy online tanórára történő felkészüléshez? Lehet, hogy ezt a lapot ki kellene tépniem. Ennyire azért ne lássanak belém.

Nyilván nem az rémített meg, hogy tapasztalt és nálam kiválóbb oktatók beszámolóit hallgatom bő egy éve, és sokszor rajtuk is látom a feszítő küzdelmet, a nehézségeket. Mesélik, hogy állnak egy üres teremben, és mélyen legbelül azt kívánják, bárcsak az informatikus maradna bent kicsit tovább. De végül egyedül maradnak, és a távolba révedve próbálják megtölteni a kongó ürességet hanggal, a teret étellel.

Alapvetően nem ezek a beszámolók aggasztottak, vagy lehet, hogy már megszoktam őket. Mindenesetre erre valahogy fel voltam készülve. De az váratlanul ért, hogy volt *egy* valaki, akinek meséltem a félelmeimről, és Ő nem elhessegetni akarta azokat. Mondjuk ezekkel a szavakkal: Peti, hiszen tudjuk, megoldod... mint mindig. Majdnem mindent...

De nem ezt kaptam. Azt mondta, megért engem, megerősítette, hogy a félelmem valós. Ez bizony valódi kihívás, erre fel kell készülni. Felajánlotta, hogy beszéljünk erről, és tud segíteni. Hiszen ez a szakmája. Őt – velem ellentétben – ezzel nem lehet megijeszteni. Azt hiszem, miközben beszélünk

erről, igazán akkor értettem meg, hogy ezt most nem fogom tudni megoldani rutinból... És nem volt csak pár napom hátra. Mégsem *tudtam* meghallgatni.

Persze én vállaltam az első online tanórát, és örömmel vállaltam. Mert szerettem a témát, és nagyon jó volt felkészülni, olvasni és beleolvadni a múltból a jelen felé vezető információs sztráda csomópontjaiba. Felvillanyoz, hogy mindezt át is adhatom. Vagy ebből valamit. És annyi órát tartottam már. Volt köztük jó és csapnivalóan rossz is, volt egészen újszerű és persze túl személyes okból félreértett is. De valahogy az elmúlt években mindig bátrabban léptem oda. Most pedig, mintha teljesen új dolgot kellene csinálnjak. És lehet, hogy azt is kellett volna. Csak nem voltam rá *felkészülve*. Pedig szántam rá időt. Eleget.

Ha volt is bennem bármi bátorság, az az volt, hogy igent mondtam. Hogy vállaltam, bármi legyen is. Milyen könnyű így vállalni, igaz? Engedtem, hogy hibázzak. És persze azt hittem, hogy ezzel irányítom is az eseményeket.

Azután jöttek a várhatóan váratlan körülmények. Ez nem az én szobám, ez nem az én gépem. Nem ismerem. Hol a gomb? Hogyan is kell kitenni vagy megosztani? Most ez Teams, vagy mi a mennykő? Nálam máshogy jön be. Látjátok? Jó. Én nem, de nem baj – mondja a professzor, aki ott ül nyugodtan, és teret ad. Végig fog hallgatni. Pazar. Hiszen te tudod – mosolyog – Ppt nélkül is, mondd hát nekik, amit mondani szeretnél, ők nem tudják... Tudnék most káromkodni, de elsősök. Példamutatás. Fegyelem.

Valahogy mégis segít a lélekjelenlét, megvan, látják jól... de én csak kicsiben. Nagyon kicsiben látom. Most múltam negyvenhat. Néha kellene szemüveg közelre, hónapok óta ezen gondolkodom. Most, most már biztos, hogy fog kelleni. De miért nem hagytam meg a tizenhatost a tizennégyes helyett? Vagy legalább kék alapon ütne el a betű jobban. Annyi ilyet csináltam, profi vagyok, ha álmomból felkeltenek, akkor is tudom... mármint azt, hogyan kellett volna csinálni. Idézeteim vannak, Concha megérdemli, Weber is, Arisztotelészről nem is beszélve. Istenem, ez így nem lesz jó – és ezek még csak az első másodpercek voltak.

Bemutatkozol, nincs egy arc sem. Száz felett a full screen sem segít, meg a galéria-mód sem. De legalább egy szemináriumot ajánlott volna, interaktivitás a frontális helyett... Na mindegy. Közben belekezdlek. Először érzem, hogy a tudás hatalom. Pár perc, és elhomályosítja a félelmet, és feledteti a szorongást – talán csak időlegesen, de azzal is nyerek valamit. Még a végén belejövök... persze nem szabadít fel, mint ahogy szokott, de ez most lehet, túlzó elvárás lenne.

És így telt végig. Magamra figyeltem, én voltam jelen, bezárkóztam, hogy ne hibázzak, miközben épp a bezárkózás a hiba. Logikai láncokat fűztem, gondolatokat és szavakat egymásba, több hónapnyi fáradtság nyomát igyekeztem elfedni. Néha okoskodóan, de talán nem kioktatóan, arra azért vigyázva. Tisztelem a hallgatóságot – bárkiről legyen is szó. Néha beleríadtam saját mondataimba, nem vitt magával az évfolyam, amit megtett volna, ha jelen van. Pedig jelen voltak, csak másképp. Nem rajtuk múlik, azt hiszem. Vagy inkább remélem. A saját hibáimat ki tudom javítani. „*Olvassanak Webert*” – mondom, megéri. Hát nem tudom, én ellen tudtam volna-e állni ennek a

felhívásnak. Erősségeim gyengeségnek tűnnek. Olvasottságom üresnek. Remélem, nem hivalkodónak. Az azért bántana.

Néha eszembe jutott, hogy az, aki értett hozzá és segíteni akart, bekéreckedett az órára. Úgy kérte ezt, hogy még véletlenül se tudjam egovesztés nélkül elutasítani. Úgyes. Most pedig Ő is online, bent van. Ha már előtte nem szántam időt arra, hogy meghallgassam, legalább utólag próbál segíteni. Na jó, meg tudom bocsátani, ha kicsit azért mosolyog rajtam.

Idő. Az online idő gyorsabban telik. Ezt nem tudtam. Aki ismer, tudja, korlátozom magam, mert mindig több mondanivalóm van, mint ami kell... De nem online. Egyszer csak elfogyott a szó. Halovány emlékként összegezni kell, jaj de jó, hogy eszembe jutott. De tényleg elfogyott a szó. Kizökkentem, és pár pillanatig akár azt is elhittem volna szerintem, hogy a trilemma-elméletet értelmeztem. Nos, pontosan azt gondoltam, mint ti most. Az meg micsoda... Hát ez az összegzés nem lett fényes. És hamarabb is hagytam abba. Hogy számolhattam el magam ennyire? Ez nem lehet igaz. Egy jó kiszálló sokat segítene.

Négy gyermekem van, és közülük 2-3 permanens online zsvány volt az elmúlt évben. Persze elfogadható keretek között, de hozzám hasonló kényelmi fokozatban, ha volt rá módjuk. Okos eszközökön egyre okosabban tanulnak. Megtanulnak például rejtőzködni, de arra is rájönnek, hogy nem kell ahhoz csendben, karót nyelve ülni egy kényelmetlen széken órákon keresztül, hogy a tanulás tudást eredményezzen, hogy az ismeret beépüljön. Lehet figyelni úgy is, hogy közben forr a teavíz. És nem dől össze tőle a világ.

Kisebbségi gond lett volna, hogy ha ezt az egész *online óratartás dolgot* nem lett volna időm átgondolni. A nagyobb baj az lett, hogy volt időm, de nem ismertem fel a helyzet valódi fonákságát és kihívásait, vagy kevésbé vettem komolyan a jeleket. Nem üres önostorozás ez, nem annak szánom. Csak tapasztalat, amit megosztok. Sok időt töltöttem az első alkalomra készüléssel. Megszoktam, hogy ilyenkor jól sikerülnek a dolgaim. A teljesítményemmel nem is volt gond. De a sikerrel igen – legalábbis szerintem. Barabási Albert Lászlót hadd idézzem: „*A teljesítményed rajtad múlik, de a sikered rajtunk.*”

Szóval, ha hallgattam volna Rá, most arról írhattam volna, hogy telt meg az üresség hanggal, a tér pedig étellel. Legközelebb jobban figyelek. Így csak én voltam ott, és igyekeztem helyt állni. Legközelebb többen leszünk. Na, ezt leírni – ez jó multság volt.